

Le maire de Białystok à Montréal!

Jérôme Frédéric Bouchard

Vers la fin de janvier, la SQE a reçu un courriel de la part du consul de Pologne à Montréal invitant les espérantistes, les Polonais et les entrepreneurs montréalais à venir rencontrer le maire de Białystok, monsieur Tadeusz Truskolaski. Comme vous le savez sûrement, Białystok est la ville natale de Zamenhof.

Le 6 février 2008 en soirée, je me suis donc rendu au consulat de Pologne vêtu de mes plus beaux atours pour cette soirée protocolaire. (J'avoue avoir laissé la cravate à la maison!) J'étais quand même un peu excité : ce n'est pas à tous les jours que je suis reçu dans un consulat!

Tout autour de la salle étaient accrochées diverses photos de Białystok, dont une photo du buste de Zamenhof qui orne une des places de la ville. Les organisateurs avaient aussi prévu quelques brochures, et un court métrage était projeté en boucle faisant la promotion de Białystok et de la province de Podlachie

(en anglais et en polonais).

Avant que le maire ne prenne la parole, un beau et talentueux pianiste polonais nous a interprété un trop grand nombre de morceaux. Puis une dame est venue présenter les orateurs en français, en anglais et en polo-

***Le genre de remarque
qu'on entend tellement
souvent qu'on en vient à
se dire : « Ben pourquoi
on le fait pas? ».***

nais. Elle a d'ailleurs fait une allusion à l'espéranto disant que cette langue aurait été fort utile pour cette réception puisqu'il nous manquait une langue-pont. Le genre de remarque qu'on entend tellement souvent qu'on en vient à se dire: « Ben pourquoi on le fait pas? ». Les paroles de

cette dame sont les dernières que j'ai comprises de toute cette soirée : monsieur Truskolaski a par la suite pris la parole et a discouru uniquement en polonais sans qu'aucune traduction ne soit faite. L'assistance, principalement polonaise, a semblé intéressée par les propos du maire et son humour.

Comme il était déjà tard et que je ne comprenais rien, je suis reparti chez moi avant la fin. À mon grand malheur, je n'ai pu goûter au buffet chaud qui dégagait de très appétissantes effluves de charcuterie polonaise... Je suis rentré chez moi en me demandant comment cette réception visant à faire connaître une ville à des touristes et des investisseurs étrangers pouvait atteindre ses objectifs si on y parle exclusivement polonais. Paradoxalement, le seul qui n'ait rien compris ce soir-là était le délégué d'une association faisant la promotion de la langue internationale...

La urbestro de Bjalostoko en Montrealo!

Jérôme Frédéric Bouchard

Je la fino de januaro, ESK ricevis retmesaĝon el la konsulo de Pollando, kiu invitis montrealajn Esperantistojn, Polojn kaj entreprenistojn renkonti la urbestron de Bjalostoko, sinjoro Tadeusz Truskolaski. Vi certe scias, ke Bjalostoko estas la naskiĝ'urbo de Zamenhof.

La 6^{an} de februaro 2008 vespere, mi iris al la Pola konsulejo vestita per miaj plej belaj vestaĵoj por tiu etiketa vespero. (Tamen mi lasis hejme mian kravaton!) Mi estis iomteme ekcitata : mi ne ofte estas akceptita en konsulejo!

Cirkaŭ la ĉambro estis pendigitaj fotoj de Bjalostoko; inter ili estis foto de la Zamenhof-statuo, kiu ornamas unu el la urbaj placoj. Organizantoj disponebligis broshurojn, kaj filmeto (Angla kaj Pola) kiu varbis pri la urbo kaj la

Podlasia provinco estis montrata plurfoje.

Antaŭ ol la urbestro komencis pa-

***Tia rimarkon oni aŭdas
tiom ofte ke fine, oni sin
demandas : «Do, kial oni
ne uzas Esperanton?».***

kial oni ne uzas Esperanton? ». La paroloj de tiu virino estis la lastaj kiujn mi kompresis dum la tuta vespero : sinjoro Truskolaski ekipolis kaj li tion faris nur Pole sen ia traduko. La kunvenantoj, plejparte Polaj, ŝajnis esti interesataj per la ubestraj rakontoj kaj lia humoro.

Ĉar estis jam malfrue kaj ĉar mi kompresis nenion, mi foriris antaŭ la fino. Bedaŭrinde por mi, mi ne gustumis la varman bufedon kiu jam odoris apetite je Polaj viandajoj. Mi revenis hejme min demandante kiel tiu kunveno, kiu celis konatigi urbon al turistoj kaj al fremdaj entreprenistoj, povas trafi se oni dum ĝi parolas nur Pole. Paradokse, tiuvespere, nur unu ulo kompresis nenion : la delegito de asocio kiu varbas por internacia lingvo...

roli, bela kaj talenta Pola pianisto ludis tro multe da muzikajoj. Sekve, virino prezantis la parolantojn France, Angle kaj Pole. Ŝi parolis pri Esperanto dirante ke tiu lingvo estus utila por tia kunveno ĉar mankis « inter'lingvo ». Tian rimarkon oni aŭdas tiom ofte ke fine, oni sin demandas : « Do,

**Société québécoise d'espéranto
Esperanto-Societo Kebekia**

La Riverego (Le Fleuve) est publié par la Société québécoise d'espéranto quatre fois par année, en mars, juin, septembre et décembre. Dépôts légaux : Bibliothèques nationales du Canada et du Québec. Premier trimestre 1986. ISSN 0830-9574. Le contenu des articles est sous la responsabilité des auteurs. La reproduction des articles est permise avec mention obligatoire de la source. Photocopié à 90 exemplaires. Gratuit pour les membres de la Société québécoise d'espéranto. Rédaction : Jérôme Frédéric Bouchard (jero@esperanto.qc.ca). Administrateurs de la SQE : Boris-Antoine Legault (président), Martin Benoit (vice-président), Jérôme Frédéric Bouchard (secrétaire), Sylvain Auclair (trésorier) et Normand Fleury (conseiller).

La Riverego estas eldonata de la Esperanto-Societo Kebekia kvarfoje dum la jaro : Marte, Junie, Septembre kaj Decembre. Pri la enhavo de la artikoloj respondecas la aŭtoroj mem. Oni rajtas kopii la artikolojn, kun nepra indiko de la fonto. Fotokopiita 90oble. Senpage por la membroj de la ESK. Por la aliaj, la jara abono kostas 10 kanadajn dollarojn. UEA-kodo de la Societo : kebk-d. Redaktado : Jérôme Frédéric Bouchard (jero@esperanto.qc.ca). Estrarano de ESK : Boris-Antoine Legault (prezidanto), Martin Benoit (vicprezidanto), Jérôme Frédéric Bouchard (sekretario), Sylvain Auclair (kasisto) kaj Normand Fleury (konsilanto).

Échéance pour le prochain numéro / Limdato por la venonta eldono : 2008.06.01

6358-A, rue de Bordeaux • Montréal • H2G 2R8 • informo@esperanto.qc.ca • www.esperanto.qc.ca

L'intercompréhension multilingue et l'espéranto, compétition ou complémentarité?

Mario Périard

Le problème de la communication internationale ne s'est jamais posé avec autant d'acuité que maintenant. Entre la solution inéquitable du « tout à l'anglais » et l'impossibilité d'apprendre toutes les langues, l'adoption de l'espéranto ou d'une autre autre langue neutre commune vient spontanément à l'esprit. Pour toutes sortes de raisons, bonnes ou mauvaises, les pouvoirs publics ont été peu enclins à promouvoir cette solution pourtant séduisante a priori.

Des chercheurs européens conscients du casse-tête linguistique à venir avec l'élargissement de l'Union européenne ont tenté de dégager des solutions susceptibles d'intéresser les gouvernements européens indifférents sinon hostiles à l'idée d'une langue commune comme l'espéranto. Une de ces solutions est l'intercompréhension multilingue. Une vieille pratique des navigateurs méditerranéens, optimisée à l'aide de la didactique moderne. Des recherches récentes, entreprises sous l'égide de l'Union européenne, ont permis de développer des méthodes grâce auxquelles on accède rapidement à la compréhension de plusieurs langues apparentées.

L'intercompréhension est un mode de communication où chacun s'exprime dans sa langue

et comprend celle de l'autre. L'intercompréhension multilingue se veut une solution de communication internationale équitable, une alternative à l'imposition d'une langue qui favoriserait une ou plusieurs nations.

L'Amérique a une chance unique. La grande majorité de ses habitants ne parlent au total que quatre langues: l'anglais, l'espagnol, le portugais et le français. L'approche de l'intercompréhension multilingue, déjà en mesure d'appréhender la grande diversité linguistique européenne, est donc plus que réalisable en Amérique.

Ces méthodes, qui ne demandent qu'à être adaptées au contexte continental américain, permettent de raccourcir substantiellement le temps et l'effort requis pour l'apprentissage d'une autre langue et ce, de trois manières :

- En enseignant à lire et comprendre les autres langues sans apprendre à les parler ou à les écrire.
- En optimisant l'apprentissage multilingue en fonction de la parenté des langues.
- En se contentant d'une compréhension imparfaite mais fonctionnelle.

DialogAm (www.dialogam.org) est une nouvelle initiative qui vise

à éliminer la barrière de la langue sur le continent américain au moyen de l'intercompréhension. Les grandes phases du projet DialogAm sont :

- Faire connaître les avantages et l'accessibilité de l'intercompréhension multilingue à l'échelle continentale.
- Développer un cours d'intercompréhension multilingue adaptée au continent américain et le rendre disponible en ligne.
- Faire inscrire un cours d'intercompréhension panaméricaine dans le parcours scolaire de plusieurs pays américains de langues différentes.
- Faire inscrire un cours d'intercompréhension panaméricaine dans le parcours scolaire obligatoire de tous les pays américains.

Rien ne peut égaler l'entièvre liberté de pouvoir s'exprimer dans sa langue maternelle, d'où l'intérêt de l'intercompréhension multilingue américaine qui peut permettre cette interaction confortable à 90% de la population.

(Suite à la page 4...)

L'intercompréhension multilingue et l'espéranto, compétition ou complémentarité? (suite)

Mario Périard

(Suite de la page 3...)

C'est une solution équitable pour la majorité, lorsqu'elle met en jeu un locuteur francophone et un locuteur lusophone par exemple, puisqu'il y a réciprocité. Chacun s'exprime dans sa langue et reçoit l'expression de l'autre dans la langue de l'autre.

Les autochtones, qui sont minoritaires, ne doivent cependant pas faire les frais de l'intercompréhension commode de la majorité et c'est là où l'intercompréhension trouve ses limites et où l'espéranto peut entrer en jeu.

DialogAm a donc modifié sa mission afin de promouvoir la maîtrise active de l'espéranto pour tous. Les locuteurs de langues autochtones n'auraient pas à maîtriser d'autres langues que l'espéranto afin de compenser le fait qu'ils ne peuvent pas s'exprimer dans le confort de leur langue maternelle.

La vision de DialogAm est qu'à l'horizon de l'année 2050, la majorité des habitants du conti-

nent américain puissent se comprendre en s'exprimant chacun dans sa langue ou en espéranto.

L'espéranto a toujours souffert de n'être appuyé par aucun pouvoir, économique ou politique. Le mouvement espérantiste pourrait profiter de l'initiative DialogAm. Le projet DialogAm est susceptible de recevoir l'appui des pays américains dans la mesure où il peut accroître le marché potentiel des produits culturels de chaque pays. Un imprimé, disque ou film en français, par exemple, devient potentiellement intéressant pour tous les habitants des Amériques si ceux-ci comprennent la langue. Les gouvernements d'Amérique ont donc un intérêt à soutenir DialogAm indépendamment du volet espéranto.

Pourquoi alors ne pas accrocher le wagon Espéranto à la locomotive des pays qui tireront le train DialogAm?

Avo Frosto respondis...

Normand Fleury

Mi anoncis al vi en aŭtuno 2007, ke Avo Frosto respondos en Esperanto al la infanoj de la mondo, kiuj skribos al li en Decembro 2007. Nu, jen mi ŝatus raporti al vi, al kiom da infanoj Avo Frosto respondis.

Sume 49 infanoj skribis al li el 7 landoj; detaile, ili estis 22 el Pollando, 12 el Francio, 8 el Japanio, 3 el Ĉehio, 2 el Kanado kaj po 1 el Hungario kaj Tajvano.

Mi ĝojas vidi, ke la informo pri Avo Frosto atingis ne nur Eŭropon, sed ankaŭ Azion. Surprize, ke malmultaj infanoj el Kanado skribis kaj eĉ ne unu el Usono, lando kie Avo Frosto estas tre populara. Eble malmultaj lernejoj intruas Esperanton en Kanado kaj Usono, kompare kun Pollando, Francio kaj Japanio.

Mi esperas, ke vi estos obeemaj dum la jaro kaj memoros en Decembro 2008 inviti infanojn skribi al Avo Frosto en Esperanto. Tio estas ja bona maniero pruvi, ke Esperanto estas vivanta lingvo.

Raportis Normando la ĉefkoboldo

Bunta mikspoto

Brian D. Kaneen

EU-raporto reproponas: « Ĉiuj sciu tri lingvojn », do rekte kontraŭ la faktoj kaj lerneja politiko en multaj EU-landoj!

www.liberafolio.org/2008/raportomaalouf/

Internet-Campaign for a Universal Language *La Fungo* Aims to Teach 10 Million People Esperanto

<http://biz.yahoo.com/prnews/080131/ukw057.html?v=8>

Ekspozicio pri Esperanto en la Eŭropa Parlamento

www.liberafolio.org/2008/euekspo/

400 000 Poloj ricevos Esperanto-kurson

www.liberafolio.org/2008/bjalistokakd/

Ekzistas nun retpaĝoj por diskonigi Esperanton en la arablingva mondo. Ilin kreis la « Komisiono Meza Oriento kaj Norda Afriko » (Araba Komisiono) de UEA.

www.arabujo.afriko.org

Ekspozicio pri Esperantaj bildkartoj:

www.freeweb.hu/eventoj/bildkartoj/

Jacques Yvart estadis en Montralo

Normand Fleury

Pasintdecembre, la franca Esperantista kantisto Jacques Yvart, kiu kantas kanzonojn de la fama franca kanzonisto Brassens Esperante kaj France, koncertis plurfoje en Montrealo. Li dufoje koncertis en la *Studio-théâtre* en *Place des Arts*, ĉiam France, sed dum la koncertoj mencias Esperanton. La programa folio krome raportis, ke li eldonis kodiskon kun kantoj de Brassens en Esperanto. Li ankaŭ koncertis en kafejoj kantante iom en Esperanto. La nacia radio-stacio informis pri tio kaj ludigis la kanzonon *Verda benk'* de Brassens. Fine, antaŭ sia foriro, li akceptis private rakonti pri sia vivo kaj private koncerti por Esperantistoj en la Montreala Esperanto-domo. Vere belaj momentoj tio estis, por ĉiuj ĉeestantoj!

Esperanto-diplomo!

TAKE 7

Cu vi ŝatus havi internacion diplomon, kiu atestus vian lingvan konon en Esperanto? Eblos ekzameniĝi dum TAKE 7 en Montrealo. La ekzamenoj de ILEI-UEA (Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj) estas serioze organizitaj; se iu deziras partopreni ilin, necesas, ke li/ŝi antaŭanconu sin.

La ekzameno konsistas el tri sesioj: gramatika testo unuhora, skriba parto trihora kaj parola parto dudekminuta. Kutime la afero disvolviĝas ene de tri tagoj, sed foje ene de du, kun gramatika testo matene kaj skriba parto posttagmeze. Ĉar tiuj ekzamenoj estas internaciaj, ili estas 100% en Esperanto, sen iu ajn traduko aŭ uzo de alia lingvo. Pri la ILEI-UEA-ekzamenoj vi povas legi precizan priskribon en gvidilo ĉe www.edukado.net. Eblas ankaŭ mendi de la libroseruo de UEA la paperan gvidilon.

Notu, ke por kovri la ekzamenajn kostojn necesas pagi 50\$.

Se vi ŝatus havi internacion Esperanto-diplomon, bonvolu rapide anonci vin ĉe la organiza komitato de TAKE 7, informo@take7.ca.

Montrealaj Esperanto-kunvenoj (MEK)

DATO	KIE	HORO	TEMO
ven. 28 ^a mar. 2008	MEDO **	19 h	Radio-elsendoj
ven. 25 ^a apr. 2008	MEDO **	18 h	Poezio
ven. 30 ^a majo 2008	MEDO **	19 h	Diskuto pri la 7 ^a TAKE
ven. 27 ^a jun. 2008	MEDO **	19 h	7 ^a TAKE preparado
7 - 11 jul. 2008	Kebekio		Antaŭ kongreso
12 - 18 jul. 2008	Montrealo		Tut-Amerika Kongreso de Esperanto
19 - 20 jul. 2008	Kebeko		Post-kongreso
26 sep. 2008	MEDO **	19 h	Generala kunsido de ESK
11 - 13 okt. 2008	Silver Bay		Aŭtuna Renkontiĝo de Esperanto

** **Montreal Esperanto-Domo (MEDO):** 6358-A rue de Bordeaux, Montréal
Entre Papineau et De Lorimier.
Métro Beaubien, Autobus 18 Beaubien Est
Voir le site web pour un plan d'accès : www.esperanto.qc.ca

19 h *Horo por komencantoj, lernado, konversacio, demandoj pri la movado.*

Heure pour les débutants : conversation, questions, grammaire...

20 h *Anoncoj, libera babilado, libro - pruntado kaj - aĉetado, aliigo al ESK.*

Annonces, emprunt ou achat de livres, de revues, adhésion à la SQE.

20 h 30 *Tema programo, diskuto, kvizo, ludo...*

Programme thématique, discussion, quizz, jeux...

Por komentoj, proponoj, demandoj : informo@esperanto.qc.ca

Kaj?

En plus de la Société québécoise d'espéranto, il existe au Québec plusieurs clubs d'espéranto et un regroupement de club espérantistes. Pour ajouter votre club à cette liste ou annoncer une activité, écrivez-nous à riverego@esperanto.qc.ca...

Club d'espéranto de l'UdeM: udem@esperanto.qc.ca Club d'espéranto de l'UQAM: uqam@esperanto.qc.ca

McGill Esperanto Club: mcgill@esperanto.qc.ca

MEMO, Montreal Esperanto-Movado : www.esperanto-montreal.org

T
A
K
E
7

Sepa Tut-Amerika Kongreso de Esperanto

Septième Congrès d'espéranto des Amériques

Seventh Esperanto Congress of the Americas

Séptimo congreso de esperanto de las Américas

Sétimo congresso de esperanto das Américas

Montrealo 2008

56^a landa kongreso de Esperanto USA

Aliĝilo / donacilo

Antaŭnomo : Familia nomo :

Akompanantoj :

Kompleta adreso :

Lando : Pošta kodo:

Telefono : (.....) alia : (.....)

Reta adreso :

Kotizoj: Ebligas partopreni E-USA kongreson kaj TAKE-7 dum aŭ kvar aŭ ok tagoj.
E-USA kongreso okazos de la 11^a - 14^a de julio 2008.
Inkluzivas la fakan programon de ambaŭ kongresoj kaj la kulturajn eventojn.
Ne inkluzivas la bankedon, antaŭ- kaj postkongresajn ekskursojn, manĝojn kaj tranoktadojn.

- 90 \$ CAD/USD : kvartaga (11^a - 14^a de julio) ĝis la 31^a de majo 2008
- 110 \$ CAD/USD : kvartaga (11^a - 14^a de julio) ekde la 1^a de junio 2008 kaj surloke
- 120 \$ CAD/USD : semajna (11^a - 18^a de julio) ĝis la 31^a de majo 2008
- 140 \$ CAD/USD : semajna (11^a - 18^a de julio) ekde la 1^a de junio 2008 kaj surloke

Mi volas partopreni la bankedon kiu inkluzivas spektaklon kaj dancon : 30\$ CAD/USD per persono

Kiom da personoj : Vegetarano Alergioj :

Mi donacas por helpi esperantistojn nepagipovajn partopreni TAKE-7.

..... \$ CAD/USD - kvitanco havebla por Kanadanoj, krucu
Donaco je la nomo de Esperanto-Societo Kebekia

Mi interesigas pri

- retaj novaĵoj pri TAKE-7
- kontribuo al la faka aŭ kultura programo (klarigu sube)

Komentoj/petoj :

.....
.....
.....

Vidu dorse

Mi mendas tranoktadon (la prezoj inkluzivas impostojn kaj administrajn kostojn. Limdato 28^a de marto 2008.

- 110\$ CAD/USD prezo por paro : « Studio Suite » en UQAM. Privata loĝejo; ĉambro kun duobla lito, kuirejeto, salono, banejo kaj dušo, klimatizilo, televido, litotukoj, bantukoj; ne inkluzivas manĝilaron, kuirilojn. Ideala por paro kun infano. Estas nur 4 haveblaj, mendu rapide.
- 80\$ CAD/USD prezo por paro : « Studio » en UQAM. Privata ĉambro kun duobla lito, kuirejeto, banejo kun dušo, litotukoj, bantukoj; ne inkluzivas manĝilaron, kuirilojn. Ideala ebleco por paro.
- 55\$ CAD/USD prezo por persono: « Multi-8 » en UQAM. Privata ĉambro kun unuopa lito, litotukoj, bantukoj; 8 personoj dividis komunajn kuirejon, salonen, kaj 3 banejojn kun dušo; ne inkluzivas manĝilaron, kuirilojn. Belega vido al la urbo-centro. Ideale por persono kiu volas amikiĝi kun aliaj tamen havante privatan ĉambron.
- ĉe esperantistoj (nur por nepagipovuloj)
 mi mem zorgos

Cirklumu la mendatajn datojn : Julio 6 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17 - 18 - 19 - 20 - 21

Sume por tranoktado: \$ CAD/USD kosto ponokte X kiom da noktoj = \$CAD/USD

Eblas mem mendi tranoktadon en hotelo « Lord Berri » : 120 \$ CAD/USD + impostoj / unuope aŭ duope kaj 10\$ CAD/USD por kroma persono. Indiku « Esperanto-Kongreso »; notu ke ili ne parolas esperanton. Voku senpage : 1.888.363.0363 au mendu rete: info@lordberri.com www.lordberri.com

Aliĝilo al la antaŭ- kaj postkongresaj ekskursoj

Ni rekondas al vi sendi vian aliĝilon al la ekskursoj samtempe kun via aliĝilo al TAKE-7. Tamen eblas aparte aliĝi al la ekskursoj sed la limdato estas la 31^a de majo 2008. La ekskursaj kotizoj ne estas repageblaj sed ili estas transdoneblaj al alia persono. Notu : La prezoj ne inkluzivas la manĝojn kaj la tranoktadojn en Montrealo en jaŭdo (2008-07-10) kaj vendredo (2008-07-11). Vi devas mendi la tranoktadon aparte.

Mi aliĝas al la kvartaga antaŭ-kongresa ekskursio al Kebeko/Wendake indianejo/Naturejo (7^a -10^a de Julio)

- 250\$ CAD/USD (provizora prezo) : Tranoktado en kvarlita ĉambro, necesejo komuna
- 325\$ CAD/USD (provizora prezo) : Tranoktado en dupersona ĉambro, necesejo privata
- 430\$ CAD/USD (provizora prezo) : Tranoktado en unupersona ĉambro, necesejo privata

Dum la ekskursio, mi preferas viziti muzeojn , indianejojn , naturejon .

Mi aliĝas al la dutaga postkongresa ekskursio al Kebeko aŭ al Otavo . (2008-07-19/20)

- 135\$ CAD/USD : Tranoktado en kvarlita ĉambro, necesejo komuna
- 145\$ CAD/USD : Tranoktado en dupersona ĉambro, necesejo privata
- 190\$ CAD/USD : Tranoktado en unupersona ĉambro, necesejo privata

La kostoj validis en Januaro 2008. Tamen, ni ne povas garantii al vi la finan koston ĉar kosto de benzino, nova impasto, ktp povus influi la finkalkulojn.

Mi pagas per ĉeko (CAD aŭ USD) je la nomo de Esperanto-Societo Kebekia
 kreditkarto (uzu Paypal, vizitu nian retejon : www.take7.ca kaj alklaku : kiel aliĝi ?)

Totalo pagata :\$ CAD/USD Dato:.....Subskribo :

TAKE-7 estas organizata kunlabore kun la Amerika Komisiono de UEA kaj la Kanada Esperanto-Asocio.